

УДК 619:616.993.192.66:636.7

КЛІНІЧНИЙ ПЕРЕБІГ ТА ЛІКУВАННЯ СОБАК ЗА ДЕМОДЕКОЗУ

Соловйова Л.М., Опрощенко М.М.

Білоцерківський національний аграрний університет

За лускатої форми демодекозу собак шкіра була потовщеною, складчастою, подекуди з тріщинами та мала сірий або мідно-червоний колір і була вкрита лусочками епідермісу. За пустульозної форми на пошкоджених ділянках шкіри виявляли світло-червоні вузлики, що темнішали та втрачали волосся і перетворювалися у гнійники.

При застосуванні дектомаксу, крапель "Барс", новертінової мазі, карсилу, катозалу, імунофану, діазоліну лікування виявилось ефективнішим.

Ключові слова: собаки, демодекоз

Вступ. Демодекоз є одним з найпоширеніших акарозів серед собак. Хвороба має здебільшого хронічний перебіг та важко піддається лікуванню, тому завдає значних збитків та створює незручності в утриманні хворих тварин. Уражені кліщами собаки є джерелом поширення збудників та біогенної бактеріальної мікрофлори. Лікувальні процедури є трудомісткими. Рекомендовані лікарські засоби справляють токсичний вплив на організм хворих тварин.

Вивченню епізоотології, патогенезу, клінічного прояву, лікування демодекозу собак в останні роки присвячено значну кількість робіт іноземних і вітчизняних авторів [1-6].

На даний час у лікуванні собак, хворих на демодекоз, досягнуто певних успіхів. Однак цілий ряд важливих питань з цієї проблеми вимагають поглибленого вивчення. Тому проблема своєчасної діагностики, лікування та профілактики демодекозу собак в умовах сьогодення є актуальною.

Мета роботи полягала у вивченні особливостей прояву клінічного перебігу демодекозу та визначенні ефективності лікування тварин в залежності від форми клінічного перебігу.

Матеріал та методи дослідження. Матеріалом було 10 собак, уражених збудниками демодекозу, які поступали на амбулаторний прийом у ТОВ "Колумбус Трейд" м. Кіровоград, а також кров та зіскрібки шкіри від них. П'ять тварин, які були у контрольній групі, лікували за прийнятою у цій лікарні схемою, а п'ять із дослідної групи – за запропонованою нами схемою.

Методи дослідження: клінічний, лабораторний на наявність кліщів та гематологічний.

Схема лікування хворих на демодекоз собак у контрольній групі включала використання івермектину-10 один раз на тиждень підшкірно у дозі 1 мл / 16 кг маси тварини, новертінової мазі один раз у 7 днів, крапель „Барс“ – 1 раз у 30 днів, карсилу – по 1 драже 3 рази в день упродовж 50 днів, діазоліну – по 1 драже в день упродовж 50 днів.

У дослідній групі вводили п/ш дектомакс у дозі 1 мл / 16 кг маси тіла тварин 1 раз в неділю, використовували новертінову мазь, краплі „Барс“, карсил, катозал 10 % 1 раз в день підшкірно у дозі 0,1 мл/ кг маси (10 ін'єкцій), імунофан – 5 ін'єкцій через день у дозі 1 мл /день; діазолін.

Результати досліджень. У дослідних собак перебіг демодекозу був у двох формах: лускатій і пустульозній. За лускатої форми здебільшого уражувалася шкіра очних дуг, губ, щік, спинки носа, шиї. Волосся в місцях ураження випадало, лишалися різко окреслені округлі безволосі ділянки (алопеції), горбики, непігментована шкіра на них була синювато-червона, потовщена, зморшкувата і частково вкрита висівкоподібними лусочками.

За пустульозної форми демодекозу у дослідних собак на ділянках тіла, вкритих пустулами, волосся здебільшого випадало, шкіра була з товстими складками, вкрита сірими або буруватими кірками і між складками набувала інтенсивного червоного кольору. Утворені горбики були заповнені продуктами запалення, кліщами і мікрофлорою. Через отвори в них виділявся вміст, що засихав. Від тварин відмічали неприємний запах. Як правило, був незначний свербіж.

За лускатої форми змін показників крові не спостерігали.

Щодо аналізу гематологічних показників у хворих на демодекоз собак з пустульозною формою, необхідно відмітити тенденцію до зменшення на: 7,9 % вмісту гемоглобіну, 9,3 % – кількості еритроцитів, що свідчить про пригнічення еритропоезу внаслідок інтоксикації. Визначене підвищення на 30 % кількості лейкоцитів свідчило про запальні процеси в організмі (табл. 1).

Ефективність лікування хворих на демодекоз собак залежала від форми клінічного перебігу хвороби та застосованої схеми лікування.

При лікуванні собак контрольної групи з лускатою формою через 10 днів у них покращувався загальний стан, зменшувалося випадіння шерсті, кількість і площа лусочок, лупи. У дослідній групі, крім цього, стала відновлюватися еластичність шкіри, почав з'являтися волосяний покрив.

Таблиця 1

**Показники гемоцитопоезу у хворих на демодекоз собак
з пустульозною формою (n = 4)**

Показник	У здорових собак,		У хворих на демодекоз собак, $M \pm m$
	Норма	$M \pm m$	
Гемоглобін, г/л	110 – 170	164,0 ± 3,9	152,4 ± 1,8
Еритроцити, Г/л	5,5 – 8,5	6,5 ± 0,1	5,9 ± 0,2
Лейкоцити, Г/л	8,5 – 10,5	9,5 ± 0,5	12,4 ± 0,4
КП	0,8 – 1,2	1,0 ± 0,02	1,0 ± 0,01

У собак з пустульозною формою демодекозу у контрольній групі на 10-й день терапії великі вузлики зменшувалися в розмірі, а дрібні зникали, специфічний запах був практично невідчутний, а у дослідній групі – відсутній. У тварин контрольної групи спостерігався незначний свербіж, на шкірі було виявлено дерматити, лусочки й ознаки запалення. При цьому уражені ділянки шкіри дослідної групи собак почали звільнятися від кірочок. Гематологічні показники були в межах норми, крім лейкоцитів, кількість яких ще була підвищеною і становила у контрольній групі 11,9, а у дослідній 11 Г/л. Отже, регенеративні процеси розвивалися швидше у собак дослідної групи, яку лікували за запропонованою нами схемою.

У зіскрібках, котрі брали через 10 днів від початку лікування, при мікроскопії, як у контрольній так і у дослідній групах, ще було виявлено *D. canis*, але їх кількість зменшилася, порівняно із періодом початкової діагностики, хоча у контрольній групі кількість кліщів зменшилася незначно.

На 30-й день лікування при клінічному огляді собак контрольної групи з лускатою формою демодекозу спостерігали поступове зникнення екзем і дерматитів. Кліщі у зіскрібках були відсутні. За пустульозної форми свербіж зник. Кількість лейкоцитів була ще підвищеною.

У дослідній групі ознаки лускатої форми демодекозу не відмічались, тобто настало клінічне одужання тварин. Раніше уражені ділянки шкіри заростали шерстю. Лише у собак з пустульозною формою демодекозу запалення шкіри поступово зникало. Кількість лейкоцитів ще була підвищеною.

Лише на 50-й день у дослідній групі та на 60-й у контрольній за пустульозного демодекозу клінічних ознак ураження шкіри не відмічали. Стан собак був задовільний. Апетит добрий. Кількість лейкоцитів у собак з пустульозною формою демодекозу нормалізувалася.

ВИСНОВКИ.

1. Термін одужання за лускатої та пустульозної форм демодекозу собак у дослідній групі був на 10 днів коротший, порівняно з контрольною. Через 50 днів від початку лікування собак дослідної групи з пустульозною формою показники крові відновилися до норми, тоді як у контрольній – через 60 днів.

2. Використання запропонованої нами схеми лікування із застосуванням дектомаксу, крапель “Барс”, новертінової мазі, карсилу, катозалу 10 %, імунофану 0,005 %, діазоліну є ефективнішим, порівняно зі схемою у групі контролю.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.

1. Храпай Н.Н. Демодекоз собак в условиях Черноморского побережья Краснодарского края (эпизоотология, патогенез, меры борьбы) / Н.Н. Храпай // Дис. ... канд. вет. наук: 03.00.19. – М., 2001. – 134 с.

2. Машкей И.А. Демодекоз собак и кошек / И.А. Машкей // Харьков. – 2002. – 103 с.

3. Ігнатенко Н. Патоморфологічні зміни шкіри при демодекозі собак / Н. Ігнатенко, Б. Борисевич // Вет. медицина України, 2004. – № 12. – С. 24–25.

4. Галат В. Епізоотологія та клінічні прояви демодекозної інвазії у собак / В. Галат, А. Титаренко // Вет. медицина України, 2004. – № 12. – С. 25–26.

5. Титаренко А.М. Зміни гематологічних показників у собак, хворих на демодекоз, в залежності від клінічного прояву інвазії та при застосуванні акарицидних препаратів / А.М. Титаренко, В.Ф. Галат // Міжвідом. темат. наук. збірник. – Вип. 85, II том. – 2005. – С. 1067–1070.

6. Іринчук В.В. Епізоотичний процес демодекозу собак в м. Одесі, клінічний перебіг та заходи боротьби: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. вет. наук: спец. 16.00.11 “Паразитологія, гельмінтологія” / В.В. Іринчук. – Київ, 2007. – 17 с.

7. Miller W.H., Griffin C.E. Canine demodicosis. In Muller & Kirk's animal dermatology. - 6th ed WB Saunders. – 2001.

КЛИНИЧЕСКОЕ ТЕЧЕНИЕ И ЛЕЧЕНИЕ СОБАК ПРИ ДЕМОДЕКОЗЕ.

СОЛОВЬЁВА Л.Н., ОПРОЩЕНКО М.Н.

При чешуйчатой форме демодекоза собак кожа была утолщенной, складчатая, местами с трещинами и имела серый или медно-красный цвет и была укрыта чешуйками эпидермиса. При пустулезной форме на пораженных участках кожи выявляли светло-красные узелки, которые темнели и теряли шерсть и превращались в гнойники.

При использовании дектомакса, капель "Барс", новертиновой мази, карсила, катозала, иммунофана, диазолина лечение оказалось эффективнее обычно применяемого.

Ключевые слова: собаки, демодекоз

CLINICAL COURSE AND TREATMENT FOR DOGS DEMODECOSIS. SOLOVYOVA L.M., OPROSHCHENKO M.M.

For scaly form of demodecosis, dogs` skins were thickened, folded, sometimes even with cracks and gray or copper-red color and also were covered with epidermal scales. Light red nodules that darkened, lost hair and turned into ulcers in pustular form on damaged areas appeared.

When using dectomax, drops "Bars", novertin ointment, karsil, katozal, immunofan, diazolin the treatment was proved to be more effective.

Key words: dogs, demodecosis